

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

S. Francisci Xaverii E Societate Iesv Indiarvm Apostoli Novarvm Epistolarvm Libri Septem

Francisco <de Javier>

Romæ, 1667

Epistola Prima. Dom: Capitaneo Aspilcuetæ Fratri suo Majori. Obanvm.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46129](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46129)

^I
S. FRANCISCI
X A V E R I I
SOCIETATIS IESV

INDIARVM APOSTOLI
NOVARVM EPISTOLARVM.

LIBER I.

EPISTOLA PRIMA.

*Dom: Capitaneo Aspilcueta Fratri suo
Majori. OBANVM.*

MULTIS vijs ante hos non mul-
tos retrò dies scripsi ad Te,
Domine ; gravibus me ad id
impellentibus causis, quarum
prima præcipuaque fuit offi-
cium quo Tibi obstringor,
tum pietatis veneratione coniunctæ, qua-
lem frater, vt ego sum, minor Majori & Pri-
mogenito Germano, secundum Parentum ca-
ritatem, maximam debeo ; tum grati ani-
mi

2 S.FRANCISCI XAVERII

mi propter multa magnaue beneficia quibus me affecisti ; tot profectò taliaque , vt non parùm verear , ne ijs pro merito agnoscendis rependendisque impar ad extremum deprehensus , etiam ingratus , à voluntatem ex facto æstimantibus iudicer . Hæc me sollicitudo stimulat ad omnes indagandas rationes significandi tibi sensûs atque affectûs mei , quantâ maximâ vi fidei & veri amoris possum , mutuam reddere vicem conantis , luculentis semper se indicijs proidenti caritati erga me tuæ . In quo , cum , vt non rarò evenit , votum successu destituitur , sanè commoveor : etiam subvereri me interdum cogente quadam amoris anxietate inquietâ , vt satis fideliter ac tempestivè perferantur quas multas per quoscumque istuc euntium , operæ haud parcens , literas scriptito , meæ in te observantiæ devinctissimique testes obsequij ; dum videlicet reputo quàm vastæ , eademque varijs obseptæ commerciorum impedimentis , regiones Lutetiam & Obanum interjacent . Cuiusmodi equidem obstaculo cuiquam vicissim imputo , quòd pauciores quam vellem à te mutuas recipio , non Te scilicet ab jucundissimo & desideratissimo mihi officio cessante , sed Tabella-

bell
tun
tui
Am
per
æru
com
nus
com
rum
me
nec
quò
me
tæ
sens
his
tissi
mar
qua
opu
larg
non
F. V
mè
mun
sim

NOVARVM EPIST. Lib. I. 3

bellariorum, vel fide, vel strenuitate, vel fortunâ, malè respondentibus studij erga me tui indefessæ diligentia. Nam & relatione Amicorum, & signis cæteris idoneis, planè persuasum mihi est, compati te ex animo ærumnis contentionis huius in studijs meæ, commorationisque peregrinæ; nec ferè minus domi isthic tuæ, ubi omnibus abundas commodis, sentire te labores vigiliarum mearum & difficultates quibus confictor, quàm me ipsum Lutetiæ, quo in loco rebus sæpe necessarijs egeo; non aliâ ex causâ quàm quòd Tibi optimè animato ad sublevandum me non satis distinctè sunt perspectæ minutæ ac parvæ plerumque dictu, sed eadem sensu molestissimæ, necessitates meæ. In his vna me sustentat spes à mihi comperitissimâ humanitate tuâ; certissimè autumantem fore, vt simul cognoveris quo & quanto indigeam, abundè subministres quod opus fuerit, & angustias repente meas laxes largâ effusione liberalitatis tuæ. Ante hos non multos dies egit otiosè mecum R. P. F. Vear isthinc in hanc Academiam novissimè appulsus. Is longum & mihi dulcissimum de vobis sermonem ingressus, eò sensim devênit, vt non dissimularet, delatas

A 2 ad

4 S.FRANCISCI XAVERII

ad Te à quibusdam mihi malevolis graves
de me querelas, quas etiam meo rogatu fu-
sè totas explicuit . Si dignaris mihi crede-
re sanctè affirmanti falsa ea & ex vano hau-
sta malitiosè impingi prorsùs innocenti fra-
terculo ; condolebis , scio , & facilè æsti-
mabis quàm acrem mendaces calumniæ do-
loris sensum optimè sibi conscio inusserint .
Tamen tibi verissimè confirmo ; patientius
multò tulisse me immeritam famæ propriae
jacturam , quàm molestiam ex eo rumore
tibi oblatam , de quâ distinctè referenti Pa-
tri Vear præibam animo videlicet , per me
intelligens , ex notâ mihi magnitudine amo-
ris erga me tui , fieri non posse quin hæc
improba delatio cor tibi penitus convulne-
raverit . Verùm quoniam ijdem scelerati Sy-
cophantæ hominem omnium innocentissi-
mum ac sanctissimum D. Magistrum Igna-
tium in eandem mecum criminationem in-
volvere non sunt veriti , hoc primum argu-
mentum tibi sit vitæ ipsius inculpatae mo-
rumque optimorum , quòd vltro te is susti-
net domi tuæ convenire , & hanc à me ad
id acceptam epistolam tibi privatim adito
reddere . neque enim si talis esset qualem
mendax calumniæ penicillus deformavit , ac
nisi

NOVARVM EPIST. Lib. I. 5

nisi contrà, rectissimæ conscientiæ fiduciâ ingenti niteretur, utique committeret, ut in eorum se inermem & solum plenam potestatem daret, quos & se gravissimè læsisse meminisset, & hoc ipsis non ignoraret esse perspectum. Cæterum ut Malevolorum obtreccionibus rejectis, liquidò intelligas, Domine mi, ac Germane Major omni obfervantiâ colende, quàm insigni Dei Domini nostri beneficio mihi contigerit incidere in notitiam & familiaritatem hujus ipsius Optimi Viri D. Magistri Ignatij: Ego ex animi mei sententiâ, his velut ritè obfignatis Tabulis, religiosâ testimonij fide, profiteor; longè majora ejus extare merita in me, quàm quibus vel vitæ totius meæ addictissimis obsequijs ei satisfacere, aut aliquâ ex parte respondere queam. Nam & in difficultatibus rei familiaris, in quas me sæpe graves, ut dixi, tanta hæc à vobis distantia conjecit, ille mihi tum præfenti subministracione pecuniæ, tum cæterâ suâ suorumque Amicorum opportunissimè subvênit operâ; & quod præcipui momenti fuit, præmunivit incautam Juventutem meam adversus exitialia pericula familiaritatum cum hominibus in Hæreses prurientibus, quales

6 S. FRANCISCI XAVERII

in hâc Parisiensi Civitate multi mei æqua-
les, iidemque dotium pellacium, humanita-
tis & ingenij, specioso tectorio, labem Fidei
ac Morum insidiosè velantes, extiterunt per
hâc tempora. Horum in pestiferas amicitias
ne pro meâ inexpertâ facilitate me in-
duens adhærescerem, is prævertit unus, frau-
dum ignotarum mihi pernicie monstrandâ;
tantumque isto beneficio à me malum ar-
cuit, quantum non incurrisse, vel univer-
si mundi, si mea potestatis esset, pretio at-
que impensâ rectè redemptum arbitrarer.
Hoc quàmvis solum esset D. Magistri Ignatij
erga me officium, tale profectò est, ut non
videam quam, aut quando, dignam ipsi pro
eo mercedem, aut grati animi vicem possim
exsolvere. prorsus enim, absque illo fuisset,
nunquam evitasset, quin nre penitus in-
consuetudinem darem Iuvenum exterius ho-
nestorum, intus hæresi perfidiâque scaten-
tium; prout eventa postmodum actaque
ipforum demonstrarunt. Obsecro igitur ob-
testorque Te, per necessitudinem nostram,
& eam quam meorum affectuum, votorum
ac debitorum partem amor tibi tuus in
me fraternus, ut imputes suadet, Ca operam
omni sedulitate officiorum, ne quidquam

vllâ

NOVARVM EPIST. Lib. I. 7

vllâ in parte minus quàm mihi præfenti po-
 fcentique exhiberes, opis obfequijque, Vir
 cui me fero ac fateor propter benefacta in-
 comparabilia devinctiffimum, à Te recipiat.
 Hoc poftquam ejus causâ te rogavi, illud
 tuâ ipfius adjiciam: utere opportunitate Ti-
 bi oblatâ fruendi colloquio ac familiarita-
 te hominis fapientiffimi & donis à Deo
 fingularibus ornati. Summum, experto mi-
 hi crede, ex cordatis ejus monitis ac pru-
 dentiffimis confilijs fructum animi confola-
 tionemque percipies. Aperi fidenter fi quid
 te angit ægritudinis; fi quid dubitas, propo-
 ne; audi fuadentem, confulenti obtempera:
 Probaturus experienciâ quàm non vana polli-
 cear, dum te incredibiles utilitates ex viri
 utique Deo pleni ufû conviâtuque haufurum
 auguror. de me idem mearumque hîc ftatu-
 rerum quàm pleniffimam potes cupere, quan-
 tamque meâ interest offerri tibi, notitiam
 communicabit: quod agenti velim ipfi, fi-
 dem eandem quam mihi coràm præfenti tri-
 bueres, habeas. nemini perfpectiora mea inti-
 ma funt. in numerato tenet omnes articulos
 privatarum mearum rationum. Quo egeam,
 quibus mihi opus à te provifis fit, me pene
 ipfo callet melius. Mox cum ejus indicio

8 S. FRANCISCI XAVERII

compertæ penuriæ meæ subvenire, quod futurum certò scio, decreveris, eodem illo quæso utaris largitionis sequestro tuæ. Non est ille quidem huc rediturus, ut à te accepta Lutetiam ad me perferat: cæterum habet in potestate viam certam, quâ quidvis ad nos tutissimè transmittat. Dat mecum operam in hâc urbe studijs, Juvenis Almasanensis mihi amicus, ad quem domo statis & nunquam fallentibus pensionibus necessaria pecunia pervenit. Is literas cum mandatis tractandi negotij cujusdam proficiscenti D. M. Ignatio ad Patrem suum dedit, quarum causâ reddendarum idem à Te discedens Almasanum est iturus. Committe, quæso te, proficiscenti quidquid ad me pecuniæ perlatum vis. Ille cunctam fide summâ deponet in manibus honesti Almasanensis Civis Patris ejus mei Condiscipuli, de quo dixi, qui quâ viâ filio suo curare annui victus mercedes solet, eadem, & pari genere monetæ, quam minimo intertrimento versuræ, pensionem à te mihi destinatam mittet. nam hoc cum ut faciat, iisdem literis ipsius filius, meo rogatu, diligenter petit. Oro etiam atque etiam ne nactus occasionem tam securæ transmissionis consensescere me diutiùs in miserâ sinas inopiâ.

In

NOVARVM EPIST. Lib. I. 9

In rebus hinc nostris domesticis nihil habeo, magnoperè nunc quidem scriptu dignum, præter fugam ex hac Academiâ Consobrini nostri, quam ut serò cognovi, curriculo insecutus sum; Puerum, si possem assequi, retracturns. Sed frustra contendi, pervolato enim velocibus equis quatuor & triginta leucarum spatio, quantum Lutetiam & Sacram Adem Dominæ nostræ *de Cleri* vulgò dictam, interjacet, reflectere iter successu desperato sum coactus. Rogo te ne omittas quam primum poteris certior me facere, ecquid fugitivus in Navarrâ comparuerit. Valde metuo ut ad bonam unquam frugem præcepta ista in sequiora indoles redeat. Quo apud nos loco Res Ecclesiastica modò sit; quorsum, inquam, erumpere jam ceperint nuper tumescentes Hæresum minæ, commodiùs & plenius coràm sermone D. Mag. Ignatij cognoscere poteris. quare de his scribere superfedo. Ad extremum Te, Domine, pariterque Dominam Sororem meam tuam Conjugem, millies, prout hinc possum, manuum carissimarum osculis venerans, precor Deum, ut ambos omni prosperitate vitæ florentis cumulatos servet fortunetque in annos plurimos, prout vestra utriusque pia & generosa

rosa

10 S. FRANCISCI XAVERII

rosa corda desiderant. Sic vovebam

Lutetiæ Parisiorum viii. kal. Apriles.

Anni nota non exprimitur in Archetypo. Sed cum aliunde certissimum sit S. Ignatium ivisse Parisijs in Hispaniam anno 1535. non est dubium quin hæc Epistola ei ad istud iter provincito data, scripta fuerit illo ipso anno Christi MDCXXXV.

Addictissimus Tibi Servus & Frater minor
Franciscus de Xavier.

EPISTOLA II.

S. IGNATIO ROMAM

Gratia & Amor Christi Domini nostri adsit semper nobis auxilio & favore. Amen.

De Sancto Paschæ accepi literas à Te perlatas in fasce ad Dominum Legatum misso, & cum ijs tantum gaudij ac consolationis, quantum non exprimo; Deus Dominus noster scit. In hac deinceps vita non aliter, credo, quam per literas congregiemur; in altera facie ad faciem cum multis amplexibus. Superest igitur vt hoc exiguus nobis reliquo tempore mortalis Exilij, crebris inuicem

Epi-